

sdagsmand for Holbek Amts 1ste Valgsreds (B. Christensen) har yttret om, at der paa hele Falster var en saa stor Misstemning mod Direktionen, saa kan det gjerne være muligt, men hvorfra kommer denne Misstemning? Man seer, at der allerede i Aarene 1803 og 1804 var den samme Misstemning, men hvorfor? Fordi man havde indbildt Bønderne, at Testator havde givet dem fri for Hovet (Tscherning: Maa jeg bede om Ordet!), og de vare derfor misfornøiede med, at de skulde svare Noget for deres Hovet. Ligeledes er det naturligt, at naar man nu vil bilde dem ind, at de skulde have deres Gaarde for Intet, saa er der Misstemning, om de saa sælges paa nok saa billige Bilskaar. (Hør!).

Tscherning. Den ærede Minister tager dog vist noget Feil, naar han troer, at det, som dengang hindrede Bønderne fra at gaae ind paa Arvesæfte og at være tilfreds med de Bilskaar, man bød dem, var at de vilde have Hovet frit; nei! de vilde være frie for Hovet. Det maa jeg bede Forsamlingen lægge Mærke til, herom dreier egentlig Hovedspørgsmaalet sig i hele denne forviklede Sag. Disse Bønder befandt sig ligeoverfor et Testament, som gik ud paa at udvikle Bondens Velvære og Agerbruget, og som gav Haab om Hovets Afstæffelse. Det var dem umuligt at troe, at en Stiftelse, hvis Formaal var at udvikle Agerbruget, skulde blive ved at beholde Hovet, og at den ikke fremfor Alt skulde bringe et passende Offer for at blive af med Hovet. Men Stiftelsen fandt det tværtimod efter sin Anskuelse nødvendigt, — læg vel Mærke til dette Punkt —, at anlægge en Agerbrugs-Skole ved Siden af Gaarde, som den vedblev at drive med Hovet. Hvad vil det nu sige at holde Elever i Agerbrug, som man hver Dag eplyser om, hvor rigtigt det er at dyrke Jorden uden Hovet, naar man i Gjærningen viser dem, at man selv dyrker med Hovet? Der udfordres mere end den simple funde Bondeforstand, for at kunne forstaae, at det er en rigtig Bestyrelse, og Mange kom derved til at tvivle om, at det var vel meent. Jeg troer, at naar man kun holder dette fast, saa vil man, udgaaende fra dette Punkt, komme til

den Erkjendelse, at der fra en meget tidlig Tid har indsneget sig en Grundfeil i den hele Bestyrelse, og jeg, som var i det Udvalg, som ifjor gjennemgik hele denne Sag, troer ogsaa, at i det Mindste Majoriteten af dem, som deeltog ifjor i denne foreløbige Undersøgelse, kom til den Overbeviisning, at denne Grundfeil virkelig havde indsneget sig, og at den ikke var kommen ud endnu. Jeg vil her gjøre opmærksom paa, siden den ærede Minister har berørt dette, at denne Bøndernes Anskuelse er for en stor Deel fremkaldt derved, at den Mand, som fra Børnsbeen af var opdraget i Fideicommisset paa Godserne, som kjendte, hvorledes man der havde forstaaet hvert Ord der var faldet, for alle Folk, Bønderne iberegne, mange Gange havde udtalt sig om, at, saaledes som Bønderne forstode de dem givne Tilfagn, saaledes vare de ogsaa at forstaae, men at denne Mand under Sagens Løb kom til at indsee, at han havde fortolket galt. Jeg kaster ikke mindste Skygge paa hans Fortolkning, da han kom til at befinde sig i en Stilling, hvor han skulde afgive sin Mening under andre Omstændigheder end hidindtil; men man kaste da heller ikke Skygge paa dem, som det Modsatte foreskommer underligt, og man lægge især Mærke til, hvilken Virkning et saadant Skridt maa have paa den menige Befolkning. Lader os sætte os ind i den menige Mand's Sted, som idag har talt med en Mand, som er voret op med ham fra Børnsbeen af, og om hvem han har den Overbeviisning, at han kjender Sagen og har en begrundet Mening om den, og hørt ham sige: „ja, Din Mening det er min“, og som den næste Dag hører, at den samme Mand i en offentlig Erklæring har givet en anden Fortolkning, og man vil indsee, at dette absolut maa frembringe en Misstemning. Naar den ærede Minister gjentagende Gange yttret, at det er billige Priser, for hvilke Direktionen har overladt Gaardene, saa gjør det mig ondt, at ikke Justitsministeren er her tilstede. Der kom nemlig i forrige Efteraar eller i dette Foraar, jeg tør ikke sige det saa nøie, Bønder ind til mig fra det Classenske Fideicommiss, som klagede over de Bilskaar, man havde filltet dem for deres Gaardes Overtagelse. De medbragte en Mand fra Nabo-